

1.6.2018

Eduskunta
Liikenne- ja viestintävaliokunta

Vastine lakialoitteeseen LA 46/2017 vp (Karimäki vihr ym.) laiksi tieliikennelain muuttamisesta

Eduskunnan liikenne- ja viestintävaliokunta on pyytänyt liikenne- ja viestintäministeriöltä vastineen otsikossa mainittuun lakialoitteeseen.

Aloitteen mukaan vammaisen pysäköintilupa on äärimmäisen tärkeä vammaiselle henkilölle, koska se oikeuttaa vammaisen tai vammaista kuljettavan pysäköimään autonsa vammaisille tarkoitettulle parkkipaikalle. Lupa myönnetään aina vammaiselle henkilölle riippumatta siitä, ajaako hän itse vai kuljetetaanko häntä.

Vammaisluvan perusteena voi olla tieliikennelain 28 c §:n mukaan näkö- tai liikuntavamma. Tieliikenneasetuksen 53 §:n mukaan lupa voidaan myöntää lisäksi, jos kuljetetavalla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa. Viime vuoden alussa lupien myöntäminen siirtyi poliisilta Trafille, joka päättää lupien myöntämisestä lääkärin lausunnon perusteella. Lääkärin tehtävänä on päättää siitä, onko henkilöllä sellaiset vammat, joita vammaisen pysäköintilupa edellyttää.

Lupien myöntämisen siirryttyä Trafille ovat lupien myöntämisen perusteet muuttuneet muiden kuin näkö- ja liikuntavammaisten osalta. Tämä johtuu siitä, että Trafi on ottanut käyttöön uuden hakulomakkeen, jossa voi valita luvan perusteeksi joko näkö- tai liikuntavamman. Tämän seurauksena esimerkiksi kehitysvammaisperheiltä on evätty vammaisen pysäköintilupa sen perusteella, ettei kehitysvammaisella välttämättä ole varsinaista liikuntavammaa, vaikka tarvitseekin apua liikkumiseen. Tämän Trafin rajauksen takia monet lääkärit ovatkin lopettaneet vaikeavammaisten lääkärintodistuksen kirjoittamisen.

Trafi perustelee käytäntöään tieliikennelain 28 c §:llä, jossa puhutaan vain näkö- tai liikuntavammasta luvan perusteena. Tieliikenneasetuksen 53 §:ssä tarkennetaan asetusta ja puhutaan yleisemmin "itsenäisestä kävelykyvystä", mutta Trafi tulkitsee sen tarkoittavan suppeasti apuvälineiden tarvetta. Esimerkiksi Itä-Suomen hallinto-oikeuden päätöksen 17.7.2015 mukaan autismista johtuvan itsenäisen kävelykyvyn puutteen vuoksi henkilöä on pidettävä tieliikennelaissa tarkoitettuna vaikeavammaisena henkilönä, jolle on myönnettävä vammaisen pysäköintilupa.

Lakialoitteen mukaan tieliikennelakiin tulee kirjata selkeästi kohta tieliikenneasetuksesta, jossa sanotaan, että pysäköintilupa voidaan myöntää vammaiselle, jolla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa. Tieliikennelain 28 c §:ää tulisi muuttaa seuraavasti:

28 c §

Vammaisen pysäköintiluvan myöntäminen

Pysäköintilupa voidaan myöntää sellaiselle vaikeasti vammaiselle tai sellaisen vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten, jolla on näkövamma tai jonka vammasta aiheutuu haittaa liikuntakyvylle taikka jolla on säännöllinen tai usein toistuva kuljetustarve, eikä hän selviydy kuljetuksen jälkeen ilman saattajaa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä edellytyksenä olevan vamman vaikeusasteesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

Liikenne- ja viestintäministeriön vastine:

Vuoden 2016 alussa voimaan tulleen tieliikennelain 28 c §:n 1 momentin mukaan pysäköintilupa voidaan myöntää sellaiselle vaikeasti vammaiselle tai sellaisen vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten, jolla on näkövamma tai jonka vammasta aiheutuu haittaa liikuntakyvylle. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia säännöksiä edellytyksenä olevan vamman vaikeusasteesta ja siitä aiheutuvasta haitasta.

Säännöstä koskevassa hallituksen esityksessä (HE 313/2014 vp) todetaan, että luvan myöntämistä koskevat säännökset olisivat asiallisesti ennallaan ja vastaisivat noudatettua käytäntöä. Lupa voitaisiin edelleen myöntää vaikeasti vammaiselle tai vaikeasti vammaisen henkilön kuljettamista varten. Kummassakin tapauksessa myöntämisedellytysten arviointi tapahtuisi vammaisen vamman ja hänelle siitä aiheutuvan haitan perusteella. Säännös olisi myös tältä osin ennallaan.

Liikenteen turvallisuusvirasto (Trafi) on myöntänyt vammaisen pysäköintiluvat 1.1.2016 alkaen. Luvat myöntävän viranomaisen vaihduttua säädökset ja myöntämisen edellytykset ovat säilyneet ennallaan. Muutosta ei myöskään ole tapahtunut viranomaisen lupaharkinnassa.

Liikenteen turvallisuusvirasto ei vammaisen pysäköintiluvan hakemuskäsittelijänä tutki hakijan terveydentilaa. Arvion terveydentilasta ja terveydentilaa koskevien edellytysten täyttymisestä tekee lääkäri. Päätökset perustuvat hakemuksen liitteenä toimitettavaan lääkärinlausuntoon, joka ottaa kantaa siihen, täyttääkö hakija tieliikennelain- ja asetuksen mukaisen haittaluokkaedellytyksen.

Liikenne- ja viestintäministeriö toteaa, että luvan myöntävänä viranomaisena Liikenteen turvallisuusvirasto ei tee harkintaa lausunnon pohjalta, vaan myöntää vammaisen pysäköintiluvan, jos lääkäri katsoo edellytysten täyttyvän. Lääkärin toimesta tehtävän terveydentilan arvioinnin tueksi Liikenteen turvallisuusvirasto on tuonut ajoterveysohjeeseen ja lääkärinlausuntolomakkeeseen tiedon siitä, mitkä lain vaatimukset pysäköintiluvan myöntämiseksi ovat. Liikenteen turvallisuusviraston lomakepohja vastaa tieliikennelaissa ja tieliikenneasetuksessa määriteltyjä luvan kriteereitä eikä lomakkeella supisteta säännösten tulkintaa. Lain sanamuodon ja perusteluiden mukaan olennaisen osan lupaedellytysten täyttymisessä muodostaa henkilön liikuntaongelman arviointi.

Edellä mainituilla perusteilla liikenne- ja viestintäministeriön mukaan tarvetta tieliikennelain 28 c §:n muuttamiseen ei ole.

Kimmo Kiiski
Liikenneneuvos